

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

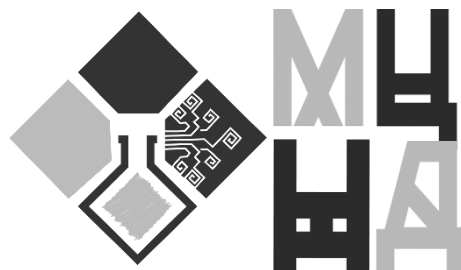
18 ЖОВТНЯ 2024 РІК

М. ВІННИЦЯ, УКРАЇНА

**«НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ: ТЕОРІЯ
ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ

| 18 жовтня 2024 рік
м. Вінниця, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2024

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Бабич Ю.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 58 від 17.10.2024 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 352 від 12.06.2024**).

Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Н34 **Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень:** збірник наукових праць з матеріалами IV Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 18 жовтня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. — 376 с.

ISBN 978-617-8440-17-6

DOI 10.62731/mcnd-18.10.2024

Викладено матеріали учасників IV Міжнародної наукової конференції «Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень», яка відбулася 18 жовтня 2024 року у місті Вінниця.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2024

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2024

ISBN 978-617-8440-17-6

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

СВІТОВИЙ ДОСВІД КРАЇН З ВИСОКИМИ ТЕМПАМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ:
«ЯПОНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО»

Білецька А. Р., Ясько Ю. І. 12

СЕКЦІЯ II. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

THE ROLE AND IMPORTANCE OF THE BANK INSURANCE MECHANISM IN THE
INSURANCE MARKET OF GEORGIA

Chilindrishvili M. 16

INSURANCE PRODUCTS IN DEMAND IN THE INSURANCE MARKET OF GEORGIA AND
THE DYNAMICS OF THEIR DEVELOPMENT

Pogozashvili A. 21

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ:
ВЕКТОРНИЙ АНАЛІЗ

Бренич О. Р., Дмитрук Д. Л. 26

ВИДИ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
ПОТЕНЦІАЛУ ЇХ ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Ємельянов О. Ю. 34

ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Лаврішин Д. Г. 38

ОГЛЯД ПЛАТФОРМ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Руденко О. В. 40

СЕКЦІЯ III. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО
СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ

Кулинич В. В., Момоход О. Ю., Безкровний О. В. 44

СТАН БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ТА РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ Проноза Н. О.	49
АМОРТИЗАЦІЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА МЕТОДОМ НА ОСНОВІ ДОХОДУ ВІД НЕОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Сук П. Л.	57
СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ Холомєєва Н. Д., Головач Н. А.	63
ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЯК ФАКТОРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Шикіна Н. А., Скрипник А. В.	66
ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ Шум А. О., Токар А. В.	70

СЕКЦІЯ IV. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

KEY COMPETENCIES FOR TOURISM MANAGERS IN A GLOBALIZED ECONOMY Danylenko V.	72
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОГНОЗУВАННЯ ПОТРЕБ У ПЕРСОНАЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Грахалес Гевара Т. В., Кубіцький С. О.	75
ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА АДАПТАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Луценко С. С.	82
УПРАВЛІНСЬКІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ Ніколайчук О. В.	86
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ Овдiєнко С. В.	89

СЕКЦІЯ V. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

МЕХАНІЗМИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ МІЖНАРОДНОЇ ПЕРЕДАЧІ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ Гарькава А. О.	92
---	----

СЕКЦІЯ VI. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ ДЛЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ ЗА НАПРЯМОМ 12.2 Бузина С. О., Царинний Є. О.	95
ЕВОЛЮЦІЯ РІЗНОВИДІВ ПОРУШЕНЬ ТА ВИДІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ В СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ Василенко Є. В.	100
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ Горбань О. П.	105
ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ Йосифович Н.-Л. Д.	109
ОБ'ЄКТ СКРИНІНГУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ Кучерявенко С. С.	113
ОСОБЛИВОСТІ ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАВНИКА В УКРАЇНІ Штундер В. Є.	116

СЕКЦІЯ VII. ІНСТИТУТ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СУДОВА СИСТЕМА ТА НОТАРІАТ

ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА Азаров М. С.	119
ТАКТИЧНА СТРІЛЬБА: ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В БОЙОВИХ УМОВАХ Азаров М. С.	122
ОСОБЛИВОСТІ СТРІЛЬБИ З РІЗНИХ ПОЛОЖЕНЬ: СТОЯЧИ, З КОЛІНА ТА З УКРИТТЯ Анікеєв В. В.	125
ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ГАРАНТІЇ Анікеєв В. В.	127
ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗДОРОВ'Ю, ЗАВДАНОЇ ВНАСЛІДОК ВИБУХОВОЇ ТРАВМИ Корнев О. О.	130

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОЇ ВИДИМОСТІ Корнєв О. О.	133
ГОТУВАННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ Кривошея Д. Г.	136
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ Сафронова Г. В., Дацюк Т. К.	138
ДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ КОНФІДЕЦІЙНОГО СПІВРОБІТНЦТВА З ВИКОРИСТАННЯМ ОПЕРАТИВНИМ ПРАЦІВНИКОМ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ Спудка М. Д.	142
СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ЗБОРУ ДАНИХ ПРО ЛЮДИНУ Спудка М.	145
ПРАВО НА СПАДКУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Сухомлін І. Ю.	148
 СЕКЦІЯ VIII. ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ	
SPECTRAL METHODS FOR STRATEGIC ENABLERS AND FORCE MULTIPLIERS OF WARFIGHTING DOMAINS Ilyashenko L. M.	152
ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯТОРІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ Капінус М. В.	156
МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ Кожущенко Т. В.	160
АНАЛІЗ ПОМИЛОК ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В ПОЛІЦІЇ: УРОКИ ТА МЕТОДИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ Марценюк А. С.	164
ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК КЛЮЧОВИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ Позивай С. Р.	168
ІНТЕГРАЦІЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ З ІНШИМИ ВИДАМИ ПІДГОТОВКИ Ребрик А. Р.	171

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Рябека В. В.	174

ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ	
Спудка М. Д.	177

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Шрам А. А.	180

ЗАСТОСУВАННЯ СТРІЛЕЦЬКИХ ТЕХНІК ТА ТАКТИК У РІЗНИХ СИТУАЦІЯХ, ВКЛЮЧАЮЧИ КРИТИЧНІ ТА ЕКСТРЕМАЛЬНІ ОБСТАВИНИ	
Щур Р. І.	184

СЕКЦІЯ ІХ. БІОЛОГІЯ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

ВРОДЖЕНІ ПОРУШЕННЯ ГЛЮКОЗИЛЮВАННЯ: ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ	
Ластівка І. В., Зеленська Д. С., Кузь О. Р.	187

МЕДИКО-ГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИНДРОМУ ЕМАНУЕЛЯ	
Ластівка І. В., Зеленська Д. С., Кузь О. Р.	192

СЕКЦІЯ Х. ЗАГАЛЬНА МЕХАНІКА ТА МЕХАНІЧНА ІНЖЕНЕРІЯ

ДОСЛІДЖЕННЯ СПРОЩЕНОЇ МОДЕЛІ ФОРСУНКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОГОСТІ В ТЕПЛИЧНОМУ ОБ'ЄКТІ	
Синицина Є. Ю., Гульков К. С.	196

АНАЛІЗ АКТИВНОЇ АЕРОДИНАМІКИ АВТОМОБІЛЯ З ДВОСЕКЦІЙНИМ АНТИКРИЛОМ	
Ситник І. А.	203

СЕКЦІЯ ХІ. АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

AUTOMATED PARAMETRIC CONTROL SYSTEM	
Pavlyk H. V.	205

СЕКЦІЯ XII. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ЯКІСНА МОДЕЛЬ РОЗСІЮВАННЯ ДОМІШОК В АТМОСФЕРІ НА ОСНОВІ
КЛІТИННОГО АВТОМАТУ

Берешко І. М., Кручина В. В., Клеєвська В. Л., Клочко Т. О.....213

СЕКЦІЯ XIII. КОМП'ЮТЕРНА ТА ПРОГРАМНА ІНЖЕНЕРІЯ

HUMAN-COMPUTER INTERACTION: THE FUTURE OF INTERACTIVE SOFTWARE
ENGINEERING

Almakadma M. I., Pershyna A. A.....224

ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРУ ЗМІНИ ШВИДКОСТІ ПЕРЕДАВАННЯ ДАНИХ В
ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ДОВЖИНИ СЕГМЕНТУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МЕРЕЖІ SAFETYBUS P

Бабчук С. М.227

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ
ПРОГНОЗУВАННЯ ПОГОДНИХ УМОВ

Костін В. І., Чебаненко В. М.229

МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ

Павелчак-Данилюк О. Б.....236

СЕКЦІЯ XIV. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СИСТЕМА ДЛЯ ЗНАХОДЖЕННЯ І ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ З
ШТРИХ-КОДУ

Моргаль О. М., Савчук О. В., Богоцький О. В.....246

СЕКЦІЯ XV. ТРАНСПОРТ ТА ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА БЕЗПЕКА ПЕРЕВЕЗЕНЬ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ
У ГЛОБАЛІЗОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Волянський Ф. А., Дрожжин О. Л.251

СЕКЦІЯ XVI. СОЦІОЛОГІЯ ТА СТАТИСТИКА

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ

Науменко Д. В.....257

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Позивай С. Р..... 261

СЕКЦІЯ XVII.**ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА**ПРОЗА Ю.ІЗДРИКА В КОНТЕКСТІ СВИТОГЛЯДНО-ЕСТЕТИЧНОГО ФЕНОМЕНА
ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Білоусько С. В. 264

КОЛЬОРООЗНАЧЕНІ ЕПІТЕТИ В ПОЕТИЧНОМУ САМОВИРАЖЕННІ ВАСИЛЯ
СИМОНЕНКА

Загоруйко Н. М. 267

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Курбаль-Грановська О. О..... 272

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЛІРИЧНОГО ГЕРОЯ ЯК ПРОВІДНА РИСА ІДІОСТИЛЮ
АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО В ПОЕЗІЯХ ЦИКЛУ «У ГОРАХ ЛІВАНСЬКИХ» ЗІ ЗБІРКИ
«ПАЛЬМОВЕ ГІЛЛЯ»

Присташ А. А. 274

ДО ПИТАННЯ ВЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У БУДІВЕЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Степанюк Г. М. 278

УКРАЇНСЬКІ ПРИСЛІВНИКИ НА -О (-Е) ТА ЇХНІ АНГЛІЙСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ ЯК
КОРЕЛЯТИ ЗГОРНУТИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Федурко О. М. 281

СЕКЦІЯ XVIII.**ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА**

CHALLENGES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT TECHNICAL UNIVERSITIES

Feshchuk A., Halatsyn K. 284

DESIGNING COIL PROGRAMS FOR INTERCULTURAL STUDENT COLLABORATION AND
PRACTICAL ENGAGEMENT WITH GLOBAL BUSINESS IN SCIENTIFIC FIELDS

Liashenko L., Liashenko K. 288

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ЕЙДЕТИКИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЇ В
ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

Давидюк Г. М., Осип М. А. 295

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНИХ РОБІТ ПРИ ВИКЛАДАННІ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОМП'ЮТЕРНЕ ПРОЄКТУВАННЯ»

Домініков М. М., Кравченко Г. О., Жижій Б. В. 299

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ Мар'яш Д. Ю., Лесик І. В.	304
ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-СИТУАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ ШКОЛІ Ступницька В. М.	309
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСВІТНІМИ ТРУДНОЩАМИ, ЩО ВИНИКЛИ У НАСЛІДОК ПСИХОЛОГІЧНО ТРАВМУЮЧОЇ СИТУАЦІЇ Тригуб Д. О., Паламар О. М.	313
РОЛЬ ЧИТАННЯ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ Шищенко В. О., Васюк А. Д.	317

СЕКЦІЯ ХІХ. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ

ІНТЕГРАЦІЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЙ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ ІНСОМНІЇ Гаврищук В. А.	319
КОНФЛІКТ БАТЬКИ-ДІТИ: СПОСОБИ І ПРИЙОМИ ВИРІШЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ Коломієць М.	322
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА АНТИЦИПАЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ОСІБ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ Продан Є. О.	325

СЕКЦІЯ ХХ. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

ЗМІНИ СТРУКТУРИ МІОКАРДА ПРИ АМІЛОЇДНІЙ КАРДІОМІОПАТІЇ Негода Ю. С.	330
ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ КІСТОК МЕЗЕНХІМАЛЬНИМИ СТОВБУРОВИМИ КЛІТИНАМИ Петренко А. І., Веснін В. В.	334

СЕКЦІЯ ХХІ. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

ВПЛИВ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ НА ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВКУ ДІТЕЙ 9-10 РОКІВ У ФУТБОЛЬНИХ ТРЕНУВАННЯХ Аксьонов М. С.	337
--	-----

УПРАВЛІННЯ ВИХОВНОЮ СИСТЕМОЮ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я Іванченко Л. П., Іванченко С. Г., Короткова С. С.	342
--	-----

СЕКЦІЯ XXII. ІСТОРІЯ, АРХЕОЛОГІЯ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ НА ШЛЯХУ ДО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Боровик А. М., Боровик М. А.	351
--	-----

ПЕРШИЙ УНІВЕРСАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ТА ЄВРЕЙСЬКІ ПАРТІЇ: ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ Данилюк Д. П.	362
--	-----

СЕКЦІЯ XXIII. КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО

ЗОБРАЖЕННЯ ЛЮДИНИ В ОБРАЗІ ЗАЙМАНОЇ ПОСАДИ. АВТОПОРТРЕТИ ТИЦІАНА Богайчук Л. Р., Дмитрієва О. О., Крижевська С. Г., Котова О. О., Орос І. В., Рудой В. В.	366
--	-----

СЕРІЯ «КИЇВСЬКІ КАШТАНИ» В ТВОРЧОСТІ В.ЧЕГОДАРА Волошина К. М.	369
--	-----

СЕКЦІЯ XXIV. ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОЛОГІЯ

ЗАСТОСУВАННЯ SMART ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ Олексюк В. І.	372
---	-----

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Горбань Олександр Павлович

ORCID ID: 0009-0007-4110-0250

канд. юрид. наук, доцент кафедри адміністративного, господарського права та
фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права
Сумський державний університет, Україна

Дослідження ефективності правового регулювання договірних відносин в умовах воєнного стану в Україні є дуже актуальним з огляду на сучасні виклики, які постають перед державою. Воєнний стан та інші надзвичайні ситуації створюють специфічні правові умови, які потребують належного регулювання для забезпечення стабільності та захисту інтересів сторін договору.

Значним викликом, який виникає в договірних відносинах під час воєнного стану, є виконання договорів в умовах форс-мажору. Такі фактори, як військові дії, економічні санкції, мобілізаційні заходи та інші надзвичайні ситуації можуть значною мірою перешкоджати виконанню сторонами своїх договірних обов'язків. Тому вкрай важливо мати чіткі правові вказівки щодо терміну «форс-мажор» та його наслідків для виконання контракту [1].

В Україні визначення та правові наслідки форс-мажорних обставин викладено в Цивільному кодексі України (далі – ЦК України), Господарському кодексі України (далі ГК України), та інших законодавчих актах. Відповідно до частини першої статті 617 ЦК України особа звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це невиконання сталося внаслідок випадку або непереборної сили [2].

В частині другій ст. 218 ГК України встановлено, що суб'єкт господарювання за порушення господарського зобов'язання несе господарсько-правову відповідальність, якщо не доведе, що належне виконання зобов'язання виявилось неможливим внаслідок дії непереборної сили, тобто надзвичайних і невідворотних обставин за даних умов здійснення господарської діяльності [3].

Закон зобов'язує будь-яку сторону, яка не може виконати свої зобов'язання через форс-мажорні обставини, негайно повідомити іншу сторону про настання таких обставин. Ця вимога допомагає пом'якшити несприятливі наслідки для обох сторін, дозволяючи своєчасно реагувати на ситуацію [4].

На практиці визнання подій форс-мажорними обставинами підлягає судовому розгляду. У рішеннях українських судів зазначено, що для звільнення від відповідальності за невиконання сторона повинна надати докази наявності обставин непереборної сили та їх впливу на виконання договору. Також Вищий господарський суд України в постанові від 25 листопада 2021 року № 905/55/21 встановив, що до непереборної сили можуть бути віднесені лише ті події, які безпосередньо впливають на виконання конкретного зобов'язання [5]. Також має бути причинно-наслідковий зв'язок між обставинами непереборної сили та невиконанням або неналежним виконанням договору [6].

Відповідно до листа Торгово-промислової палати України від 28.02.2022 № 2024/2.0-7.1, введення воєнного стану в Україні через агресію з боку Російської Федерації є форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили), які впливають на договірні відносини [7].

У цьому контексті важливо надавати документальне підтвердження форс-мажорних обставин. Наприклад, у разі обстрілу та пошкодження інфраструктури постачальник товарів може бути не в змозі виконати свої договірні зобов'язання до зазначеного терміну. Якщо постачальник може надати документальне підтвердження існування форс-мажорних обставин, він може бути звільнений від відповідальності за неспроможність поставки. Однак такі обставини вимагатимуть, щоб договірні сторони домовилися про нові умови, які точно відображають переглянуті умови виконання зобов'язань.

Висновки. Отже, форс-мажор є вирішальним у регулюванні договірних відносин під час воєнного стану, оскільки він захищає інтереси обох сторін, допускаючи звільнення від відповідальності за несподівані та надзвичайні обставини.

Законодавча база для забезпечення прав сторін у разі порушення договорів визначена Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України та окремими нормами, прийнятими у зв'язку з введенням воєнного стану. Зокрема, статті 611-616 ЦКУ деталізують

правові наслідки невиконання зобов'язань, зокрема відшкодування збитків, нарахування пені та розірвання договору [2].

Незважаючи на існування зазначених законодавчих гарантій для договірних відносин, а також те, що Цивільний кодекс України та відповідні нормативно-правові акти передбачають можливість звільнення від відповідальності внаслідок дії непереборної сили, практична реалізація цих положень становить ряд проблем, які потребують уваги з боку законодавців. Однією з основних проблем є неоднозначність правового визначення форс-мажорних обставин, відсутність конкретних критеріїв визначення таких обставин, що ускладнює практичне застосування цієї норми. Це призводить до юридичної неясності та непослідовних судових рішень.

Судова практика свідчить про те, що деякі суди визнають форс-мажор без ретельного аналізу причинно-наслідкового зв'язку між війною та невиконанням, тоді як інші вимагають переконливих доказів. Ця неузгодженість може негативно вплинути на правовий захист сторін.

Проблеми виникають і у сфері захисту прав сторін у випадках порушення договірних зобов'язань. Незважаючи на те, що закон передбачає можливість звернення до суду, практичні аспекти захисту прав, такі як забезпечення доказів, звернення за захистом та виконання судових рішень, можуть бути ускладнені під час воєнного стану. Це зумовлено як об'єктивними факторами (наприклад, знищення чи втрата доказів), так і суб'єктивними факторами (недосконалість правової системи).

Спираючись на аналіз міжнародної практики, можна запропонувати кілька кращих практик щодо посилення правового регулювання договірних відносин під час надзвичайних ситуацій в Україні:

– Стандартизація форс-мажорних положень: впровадження стандартизованих форс-мажорних положень у всі комерційні контракти з чітко визначеними умовами та наслідками.

– Розвиток страхування ризиків: заохочення створення страхових продуктів, спрямованих на ризики, пов'язані з невиконанням договірних зобов'язань через надзвичайні події.

Реалізація цих рекомендацій могла б значно посилити правову стабільність в Україні та захистити права та інтереси всіх сторін договірних відносин під час кризи.

Список використаних джерел:

1. Мельник, О.О. Поняття «форс-мажор» у цивільному праві України // Юридичний вісник. Київ, 2016. № 1. С. 205-209.
2. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Текст> (дата звернення 12.10.2024).
3. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Текст> (дата звернення 12.10.2024).
4. Шмідт, Дж. Добросовісність і чесність. Коментарі до європейського договірної права. Нью-Йорк: Oxford University Press. (№ 201). С. 101-156.
5. Постанова від 25.11.2021 № 905/55/21. Верховний суд. Касаційний господарський суд. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/101592210>.
6. Кібенко О. Практика Верховного Суду щодо обставин непереборної сили та істотної зміни обставин. 2024. XII Міжнародний судово-правовий форум, Київ. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/Prezent_fors_major_14_06_2024.pdf.
7. Торгово-промислова палата України: Лист від 28.02.2022 р. № 2024/2.0-7.1. URL: <https://ucco.org.ua/uploads/files/621cba543cda9382669631.pdf>.